



NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2014-12-18
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 26-14

SÖKANDE

Surahammars Bruks AB, 556050-1206
Box 201
735 23 Surahammar

Ombud: advokaten Rikard Setterlid
Setterlid & Eliasson Advokatbyrå HB
Drottninggatan 69
411 07 Göteborg

SAKEN

Tillstånd till befintlig och utökad produktion vid Surahammars Bruks AB:s anläggning i Surahammars kommun.

AnläggningsID i miljöboken: 37251
Koordinater (SWEREF99): N 6619072, E 568090

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Surahammars Bruks AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad produktion av elektroplåt genom kallvalsning och därmed sammanhängande behandlingsprocesser, intill en maximal produktionsvolym om 160 000 ton per kalenderår. När denna dom vinner laga kraft skall – om verksamheten då alltjämt pågår – det tidigare gällande tillståndet förfalla. Det tidigare gällande tillståndet ska också förfalla vid den senare tidpunkt som verksamheten återupptas, för det fall denna ligger nere när domen vinner laga kraft.

Uppskjuten fråga

Mark- och miljödomstolen uppskjuter, i avvaktan på ytterligare utredning, frågan om fastställande av slutliga villkor för utsläpp till luft av flyktiga organiska ämnen (VOC).

Dok.Id 394885

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

U1. Utsläpp till luft av VOC

Surahammars Bruks AB ska under en provotid utreda möjliga åtgärder för att minska utsläppen till luft av flyktiga organiska ämnen (VOC), vilken reningsgrad som kan uppnås med olika alternativa tekniker samt vilka kostnader de olika alternativen innebär. Utredningen ska bygga på aktuella utredningar om bl.a. användning av olika typer av lacker, koncentrationer och möjlighet att koncentrera luftflöden. Den ska baseras på de förutsättningar som gäller för nuläget och för sökt verksamhet, med respektive utan tillverkning av GO-plåt. Utredningen ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten. Utredningen ska tillsammans med förslag till slutliga villkor inges till Mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att domen vunnit laga kraft.

Utredningsvillkor som inte har samband med den uppskjutna frågan***U2. Dagvattenutredning***

Surahammars Bruks AB ska utreda lämplig hantering av förorenat dagvatten. Utredningen ska redovisa från vilka områden förorenat dagvatten kan uppkomma, vilka föroreningar dagvattnet kan innehålla, möjliga åtgärder för att minska utsläppen till recipient av förorenat dagvatten samt reningsgrad och kostnader för de olika alternativen. Utredningen ska baseras på de förutsättningar som gäller för nuläget och sökt verksamhet med, respektive utan, tillverkning av GO-plåt.

Utredningen ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten. Utredningen ska tillsammans med förslag till slutliga villkor ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att denna dom vunnit laga kraft. Se Delegationer.

U3. Utredning om risk för olyckor

Surahammars Bruks AB ska utifrån identifierade riskkällor utföra en mer ingående riskvärdering. Riskvärderingen ska baseras på sannolikhet och tänkbara konsekvenser. Vid behov ska erforderliga och möjliga åtgärder redovisas samt kostnader för de olika åtgärderna.

Utredningen ska tillsammans med förslag till slutliga villkor ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att domen vunnit laga kraft. Se Delegationer.

Provisoriska föreskrifter

Till dess annat blir beslutat gäller följande provisoriska föreskrifter.

P1. Utsläpp till luft av VOC

De sammanlagda utsläppen till luft av organiska lösningsmedel (VOC) från bandlackeringen får inte överstiga 44 ton per år som riktvärde*.

* Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan innehållas.

P2. Dagvatten

Dagvatten som fångas upp och är förorenat av olja ska avledas till Västra Fällan före utsläpp till recipienten.

Villkor

Allmänt villkor

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med ansökan, övriga handlingar vartill ansökan hänvisar samt vad Surahammars Bruks AB särskilt uppgivit eller åtagit sig i målet, om inte annat framgår av denna dom.

Utsläpp till luft

2. Utsläppen till luft från syraskrubbern i sträcka 11 får inte överskrida 10 mg H₂SO₄/m³ norm tg vid mätning.

Om halten syra efter rening överstiger föreskrivet värde ska åtgärder vidtas och verifieras med en uppföljande mätning inom 60 dagar från det att mätresultat som

påvisar ett överskridande av värdet har kommit tillståndshavaren tillhanda. Vid denna uppföljande mätning får utsläppet av syra inte överstiga föreskrivet värde.

3. Utsläppen från befintlig kaskadskrubber efter slungrensning i sträcka 11 får inte överskrida 30 mg stoft/m³ norm tg vid mätning.

Om stofthalten efter rening överstiger föreskrivet värde ska åtgärder vidtas och verifieras med en uppföljande mätning inom 60 dagar från det att mätresultat som påvisar ett överskridande av värdet har kommit tillståndshavaren tillhanda. Vid denna uppföljande mätning får utsläppet av stoft inte överstiga föreskrivet värde.

Senast två år efter lagakraftvunnen dom ska den befintliga kaskadskrubbern, som nämns ovan, ersättas av ny stoftavskiljare. Utsläppet från den nya stoftavskiljaren efter slungrensning i sträcka 11 får som dygnsmedelvärde inte överskrida 10 mg stoft/m³ norm tg. Detta värde ska anses uppfyllt om det innehålls 95 % av driftdygnet. Onormala driftförhållanden, såsom start- och stopptider och haverier i reningsutrustning är undantagna från ovanstående krav. Mätning ska ske enligt standardiserade metoder.

Utsläpp till vatten

4. Permeat från ultrafilteranläggningen ska avledas till kommunens spillvattennät. Utgående vatten ska vid behov pH-justeras så att intervallet 6,5-9 innehålls. Halten mineralolja mätt som oljeindex i utgående permeat får som månadsmedelvärde inte överstiga 5 mg/l.

5. Processavloppsvatten som avleds från neutraliseringsanläggningen till Västra Fällan får inte överstiga 112 000 m³/år. Utsläppta föroreningshalter och mängder får inte överskrida följande nivåer. Föroreningshalterna ska gälla som månadsmedelvärde.

Parameter	Föroreningshalt mg/l	Föroreningsmängd kg/år
Krom	0,1	5
Nickel	0,1	5
Mangan	0,5	25

Se vidare Delegationer.

Buller

6. Buller från verksamheten får inte överstiga följande ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder.

Dagtid, 07-18	50 dB(A)
Kvälltid, 18-22 samt söndag och helgdag 07-18	45 dBA
Nattetid, 22-07	40 dB(A)

Ekvivalentnivåerna ska baseras på de tidsperioder som anges i villkoret.

Momentana ljud, nattetid (kl. 22-07), får inte överskrida 55 dB(A).

Bullermätningar alternativt närfältsmätningar och beräkningar skall användas för att fastställa ljudnivåer och skall genomföras efter sådana ändringar av verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller efter beslut av tillsynsmyndigheten. Mätning och beräkning av buller ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets vägledningar.

Om det vid utförd bullermätning eller närfältsmätning och därmed sammanhängande beräkning framkommer bullervärden som överstiger angivna villkorsvärden, ska åtgärder vidtas snarast, dock senast inom 6 månader från den tidpunkt då överskridandet konstaterades.

Kemikalie- och avfallshantering

7. Kemiska produkter och farligt avfall som uppkommer i verksamheten ska förvaras och i övrigt hanteras på sådant sätt att förorening av mark och vatten inte riskeras. För flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska lagrings- och uppställningsplatser invallas så att minst hälften av den totala volymen, dock minst den största behållarens volym plus 10 % av de övriga kärlens sammanlagda volym, kan innehållas i invallningen.

Kontrollprogram

8. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas.

Kontrollprogrammet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren följs. I

kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Kontrollprogrammet ska ges in till tillsynsmyndigheten senast två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

Delegationer

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om följande:

D1. villkor om hantering av förorenat dagvatten, se U2,

D2. ytterligare villkor om utsläpp av processavloppsvatten från neutraliseringsanläggningen, villkor om utsläpp av processavloppsvatten från tillverkning av GO-plåt och villkor om utsläpp av kondensat från indunstning av lackspill,

D3. villkor om risk för olyckor, se U3.

Tid och särskilt villkor för idrifttagande av tillståndsgivna anläggningar för den utökade verksamheten (tillverkning av GO-plåt)

Mark- och miljödomstolen fastställer tiden för igångsättande av den med ansökan avsedda utökade verksamheten (tillverkning av GO-plåt) till sju år från den dag domen vunnit laga kraft.

Innan den utökade verksamheten påbörjas ska anmälan i god tid ske till tillsynsmyndigheten.

Verkställighetsförordnande

Tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

Innehåll

DOMSLUT	1
Tillstånd	1
Uppskjutna fråga	1
<i>U1. Utsläpp till luft av VOC</i>	2
Utredningsvillkor som inte har samband med den uppskjutna frågan	2
<i>U2. Dagvattenutredning</i>	2
<i>U3. Utredning om risk för olyckor</i>	2
Provisoriska föreskrifter	3
<i>P1. Utsläpp till luft av VOC</i>	3
<i>P2. Dagvatten</i>	3
Villkor	3
<i>Allmänt villkor</i>	3
<i>Utsläpp till luft</i>	3
<i>Utsläpp till vatten</i>	4
<i>Buller</i>	5
<i>Kemikalie- och avfallshantering</i>	6
<i>Kontrollprogram</i>	6
Delegationer	6
Verkställighetsförordnande	7
BAKGRUND	9
TIDIGARE BESLUT	9
YRKANDEN	10
FÖRSLAG TILL VILLKOR	10
ANSÖKAN	12
Miljöpåverkan	12
<i>Utsläpp till luft</i>	12

<i>Utsläpp till vatten</i>	13
<i>Utsläpp till mark och grundvatten</i>	13
<i>Buller</i>	13
<i>Transporter</i>	14
<i>Skyddsvärda områden</i>	14
Verksamhetens tillåtlighet	14
<i>Områdesskydd</i>	15
<i>Strandskydd</i>	15
<i>Natura 2000 m.m.</i>	15
<i>Riksintressen och planförhållanden</i>	16
<i>Miljö kvalitetsnormer</i>	16
INKOMNA YTTRANDEN	17
Kontroll av villkor	17
Utsläpp till luft	17
Utsläpp till vatten	17
Buller	17
Förorenad mark	18
BEMÖTANDE	18
MÅLETS HANDLÄGGNING	19
DOMSKÄL	19
Miljökonsekvensbeskrivning	19
Tillåtlighet	19
Villkor m.m.	21
<i>Utsläpp till luft</i>	21
<i>Utsläpp till vatten</i>	23
<i>Buller</i>	25
<i>Kontroll</i>	26
<i>Övriga villkor</i>	27
Uppskjutna fråga	28
<i>U1 Utsläpp till luft av VOC</i>	28
Utredningsvillkor som inte har samband med den uppskjutna frågan	29
<i>U2 Dagvattenhantering</i>	29
<i>U3. Risk för olyckor</i>	30
Övriga frågor	31
<i>Hantering av metallhydroxidslam och blästringsrester</i>	31

<i>Kylvatten</i>	32
<i>Substitution</i>	32
<i>Efterbehandling</i>	33
Delegationer	34
<i>Kondensat från indunstning av lackspill (D2)</i>	34
<i>Övrig delegation</i>	34
Verkställighetsförordnande	34

BAKGRUND

Surahammars Bruks AB (SBAB) bedriver idag tillverkning av elektroplåt på fastigheten Hovgården 1:7 i Surahammars kommun. För tillverkningen köps varmvalsade band, som sedan värmebehandlas, ytbehandlas, kallvalsas och slutglödgas innan de skärs och packas till kund. Bolagets verksamhet på platsen går att härleda till 1500-talet då bruksverksamheten påbörjades. Den äldsta bruksverksamheten, som också omfattade gruvor och masugn, har under åren genomgått omfattande förändringar. Förändringar av verksamheten har även fortgått efter 1976 och idag återstår endast tillverkning av elektroplåt.

TIDIGARE BESLUT

Senaste tillståndsbeslutet meddelades enligt miljöskyddslagen (1969:387) den 13 april 1976 av Koncessionsnämnden för miljöskydd (Dnr Ä 73/73). Verksamheten har därefter fått nya villkor meddelade av Koncessionsnämnden för miljöskydd och Mark- och miljödomstolen. SBAB har tidigare inhämtat separat tillstånd enligt miljöbalken för deponiverksamhet. Tillståndet har vunnit laga kraft men har ännu inte tagits i anspråk. Den deponiverksamheten omfattas således inte av förevarande ansökan. En ny ansökan om tillstånd ingavs 2010. Efter omfattande kompletteringar av handlingarna avvisade slutligen domstolen ansökan i juli 2013 med hänvisning till att kvarvarande brister i underlaget var så pass omfattande att miljökonsekvensbeskrivningen skulle underkännas. SBAB har därefter beslutat att, med utgångspunkt från inkomna synpunkter, ge in en ny ansökan om tillstånd.

YRKANDEN

1.1 SBAB yrkar att Mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt miljöbalken till befintlig och utökad produktion av elektroplåt genom kallvalsning och därmed sammanhängande behandlingsprocesser, intill en maximal produktionsvolym om 160 000 ton per kalenderår.

1.2. SBAB yrkar vidare att Mark- och miljödomstolen

a) godkänner den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen,

b) fastställer tiden för igångsättande av den med ansökan avsedda utökade verksamheten (tillverkning av GO-plåt) till sju år från den dag tillståndsdomen vunnit laga kraft, samt c) förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande).

FÖRSLAG TILL VILLKOR

1. Verksamheten skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med ansökan, övriga handlingar vartill ansökan hänvisar samt vad SBAB särskilt uppgivit eller åtagit sig i målet.

2. Syraskrubbern i sträcka 11 skall drivas och underhållas så att resthalterna kan hållas lägre än 10 mg H₂SO₄/m³ norm tg.

3. Befintlig kaskadskrubber skall underhållas och skötas på ett sådant sätt att resthalten stoft vid normal drift kan hållas lägre än 30 mg stoft/m³ norm tg.

Senast två år efter lagakraftvunnen dom skall utsläppet från slungrensningen i sträcka 11 vara försedd med stoftavskiljare som är utformad och drivs så att halten stoft vid normal drift kan hållas lägre än 10 mg stoft/m³ norm tg.

4. Utsläppet av organiska lösningsmedel från bandlackeringen ska minimeras genom att i största möjliga utsträckning välja läcker med enbart vatten som lösningsmedel samt genom att följa utvecklingen inom området med målsättningen att successivt minska lösningsmedelsanvändningen generellt och i synnerhet lösningsmedel med dokumenterade negativa miljöeffekter.

5. De sammanlagda utsläppen till luft av organiska lösningsmedel från bandlackeringen får inte överstiga 44 ton per år.

6. Flytande kemikalier och farligt avfall skall förvaras på ett för kemikalien/avfallet beständigt och tätt underlag. Förvaringsplatsen skall ordnas så att kemikalien/avfallet inte kan nå avloppsledning.

7. Dagvatten som fångas upp och är förorenat av olja skall genomgå oljeavskiljning i Västra Fällan.

8. Permeat från ultrafilteranläggningen skall avledas till kommunens spillvattennät. Utgående vatten skall vid behov pH-justeras så att intervallet 6,5-10 kan innehållas. Halten mineralolja mätt som oljeindex i utgående permeat får som månadsmedelvärde inte överstiga 5 mg/1. Villkoret är uppfyllt även om det överskrids vid som mest två tillfällen per år.

9. Processavloppsvatten som avleds från neutraliseringsanläggningen till Västra Fällan får inte överstiga 112 000 m³/år. Utsläppta föroreningshalter och mängder får inte överskrida följande nivåer.

Parameter	Föroreningshalt mg/1	Föroreningsmängd kg/år
Krom	0,1	12
Nickel	0,1	12
Mangan	0,5	60

Föroreningshalterna skall mätas som månadsmedelvärden. Villkoret skall anses uppfyllt även om haltnivåerna överskrids vid som mest två tillfällen per år.

10. Buller från verksamheten får ej överstiga följande ekvivalenta värden utomhus vid bostäder.

Dagtid, 07-18	50 dB(A)
Kvälltid, 18-22	45 dB(A)
Natttid, 22-07	40 dB(A)

Momentana ljud, natttid, får ej överskrida 55 dB(A).

Bullermätningar alternativt närfältsmätningar och beräkningar skall användas för att fastställa ljudnivåer och skall genomföras efter sådana ändringar av verksamheten som på ett väsentligt sätt kan påverka bullernivån.

Om det vid utförd bullermätning eller närfältsmätning och därmed sammanhängande beräkning framkommer bullervärden som överstiger angivna villkorsvärden, skall en förnyad närfältsmätning och beräkning utföras senast inom fyra månader från att den första beräkningen färdigställts. Om även den andra

beräkningen visar att överskridande a något villkorsvärde föreligger, ska snarast och senast inom ytterligare sex månader åtgärder vidtas för att eliminera överskridandet.

11. SBAB skall kontinuerligt följa utvecklingen av alternativa metoder för omhändertagande av metallhydroxidslam och blästringsrester i syfte att minska behovet av deponering samt förbättra resurshushållningen.

12. För verksamheten ska upprättas ett kontrollprogram, som möjliggör bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet skall anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

ANSÖKAN

Ansökan avser tillverkning av elektroplåt upp till en högsta årlig produktion om 160 000 ton elektroplåt, och motsvarar den verksamhet som SBAB i dagsläget bedriver på platsen. SBAB tillverkar idag huvudsakligen icke-orienterad elektroplåt men i ansökan ingår också möjligheten att återuppta tillverkning av transformatorplåt (orienterad elektroplåt - GO-plåt). Fördelningen mellan icke-orienterad elektroplåt och orienterad elektroplåt bedöms variera över tid, bl.a. efter marknadens behov. I SBAB:s bedömning av förbrukning, emissioner m.m. vid ansökt produktionsvolym, har bolaget antagit att tillverkningen av orienterad elektroplåt kan komma att utgöra ca 45 procent av den totala produktionsvolymen. I den sökta verksamheten ingår även legobaserad tillverkning och behandling av plåtprodukter när outnyttjad kapacitet finns i en eller flera av brukets processdelar.

Miljöpåverkan

Bolaget har i ansökan sammanfattningsvis redovisat följande.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft sker från gasoleldade värmebehandlingsugnar där största förbrukningen sker i inglödningen. Gasolförbrukningen varierar med produktionen. Utsläppen från värmebehandlingsugnarna utgörs i huvudsak av koldioxid, kväveoxider och vatten. Utsläppet av kväveoxider kommer att öka vid ansökt verksamhet jämfört med nollalternativet dvs. om den ansökta verksamheten

inte kommer till stånd. Gasol innehåller mycket låga svavelhalter varför svaveldioxidhalten kan anses som helt försumbar i ett luftföroreningsperspektiv. Koldioxidutsläppet är ur ett lokalt perspektiv betydande. Bolaget har vidtagit åtgärder i form av el-baserad värmning där så varit möjligt för att minska utsläppet av koldioxid men man ser för närvarande ingen möjlighet att ytterligare sänka emissionen av koldioxid annat än marginellt. Arbete pågår också kontinuerligt med att se över energiförbrukningen i olika delar av verksamheten, vilket långsiktigt förväntas ge en viss förbättring av situationen.

Utsläpp till vatten

Utsläpp till Östersjön (Kolbäcksån) omfattar kylvatten, behandlat spolvatten från neutraliseringsanläggningen samt eventuellt förbrukat betbad om detta inte skickas till extern mottagare. Dagvatten från tak och andra hårdgjorda ytor avleds tillsammans med kylvatten. Den ansökta verksamheten bedöms inte ha någon betydelse för möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen god ekologisk status 2021. Den bedöms inte heller försämra nuvarande goda kemiska ytvattenstatus (exkl. kvicksilver) i Östersjön eller hindra att miljö kvalitetsnormen god kemisk status uppnås 2015.

Utsläpp till mark och grundvatten

Surahammars Bruks industriområde är beläget intill Kolbäcksån och Östersjön i västra delen av Surahammar. Spridningen av föroreningar från industriområdet bedöms idag inte ge upphov till oacceptabel påverkan avseende vare sig halter i ytvatten eller mängden av föroreningar som når Östersjön (Kolbäcksån).

Buller

Närfältsmätningar utfördes 2013 av olika typer av fläktar, valsverksmotorer och truckar. Det fastställdes därefter att Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller vid nytetablering av industri, vad gäller ekvivalent ljudnivå, var uppfyllda. Vid upphandling av ny produktionsutrustning kommer ljudkrav att ställas så att gällande ljudkrav innehålls.

Transporter

Transporter till och från anläggningen sker med lastbil och järnväg. Antalet lastbilstransporter beräknas till ca 32 per dag och antalet tågset till ca 1,5 per dag vid nuvarande transportfördelning. Transportarbetet kommer att vara samma i den ansökta verksamheten.

Skyddsvärda områden

Norr om anläggningen, ca 1 km från fastighetsgränsen, ligger närmaste Natura 2000 område. Detta område är en del av ett större naturreservat, Kohagen. Bolagets påverkan på närliggande skyddade områden bedöms som acceptabla.

Verksamhetens tillåtlighet***De allmänna hänsynsreglerna***

Den sökta verksamheten aktualiserar på olika sätt flera av miljöbalkens allmänna hänsynsregler. SBAB vill, utöver vad som framgår av redovisningen i MKB:n, särskilt framhålla följande.

Kunskapskravet – 2 kap. 2 § MB

SBAB har den kunskap som behövs med hänsyn till den bedrivna verksamhetens omfattning och art. Ett led i upprätthållandet av denna kunskap är det kvalitets- och miljöledningsarbete som sker inom ramen för sökandens certifierade kvalitets- och miljöledningssystem samt sökandens egenkontroll i övrigt.

Försiktighetsmått m.m.

SBAB iakttar genomgående största möjliga hänsyn till rådande miljöförhållanden genom att välja sådan teknik m.m. som ger minsta möjliga miljöpåverkan. Den avsedda utformningen av verksamheten innebär begränsad påverkan på omgivningen och de miljövärden som förekommer där. Den sökta verksamhetens omgivningspåverkan är huvudsakligen lokal och består av utsläpp till luft och vatten samt buller. Med de skyddsåtgärder som vidtagits och planeras, bedöms miljöpåverkan och störningar för närboende och miljön kunna hållas på en acceptabel nivå.

Lokaliseringsregeln - 2 kap. 4 § MB

Som framgått ovan har det bedrivits industriell verksamhet inom berörda områden sedan 1500-talet. I anslutning till verksamheten finns en etablerad och väl fungerande infrastruktur, vatten- och energiförsörjning liksom god tillgång till arbetskraft. Anläggningarna i sig representerar betydande ekonomiska värden. Nuvarande lokalisering bedöms uppfylla såväl miljömässiga som produktions- och drifttekniska krav. En omlokalisering av verksamheten till annan plats bedöms inte vara praktiskt eller ekonomiskt genomförbart eller miljömässigt motiverat, varför alternativet i sådant fall är nedläggning av verksamheten i Surahammar.

Sammanfattningsvis är det SBAB:s bedömning att den föreslagna lokaliseringen är lämplig med hänsyn till att ändamålet skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Hushållnings- och kretsloppsreglerna - 2 kap. 5§ MB

Den sökta verksamheten bedrivs med iakttagande av möjliga energibesparande åtgärder. Verksamheten strider inte mot hushållnings- och kretsloppsreglerna.

Produktvalsregeln - 2 kap. 6§ MB

SBAB bedriver sin verksamhet så att den ger upphov till minsta möjliga miljöpåverkan. Valet av kemiska produkter ses kontinuerligt över med hänsyn till bästa miljöval.

Områdesskydd*Strandskydd*

De områden som berörs av ansökan är generellt undantagna från strandskydd. Den sökta verksamheten hindras således inte av strandskyddsbestämmelser.

Natura 2000 m.m.

Den verksamhet som omfattas av ansökan bedrivs inte inom område som omfattas av skydd enligt 7 kap. 28 § MB och bedöms inte heller innebära någon negativ påverkan på miljön inom sådant område. Närmaste Natura 2000-område är beläget norr om anläggningen, ca en kilometer från fastighetsgräns.

Riksintressen och planförhållanden

Områdena norr och väster om anläggningen är utpekade som områden av riksintresse för kulturminnesvård och det rörliga friluftslivet. Den sökta verksamhetens påverkan på dessa riksintresseutpekade områden bedöms som acceptabla.

För Surahammars kommun gäller ännu översiktsplan antagen av kommunfullmäktige 1991-04-22, § 51 samt en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Surahammars samhälle, antagen av fullmäktige 1998-03-23, § 20. Besluten har vunnit laga kraft. I FÖP är områden, som omfattas av ansökan, angivna som ämnad för industri. Av gällande översiktsplan för Surahammars kommun framgår även att ytterligare industrietablering inom industriområdet är möjlig, dock måste hänsyn tas till komplicerade markförhållanden (fyllnadsmark). För norra delen av industriområdet finns en byggnadsplan antagen 1980-04-03 och som gäller enligt 17 kap. 4 § ÄPBL och övergångsbestämmelserna till PBL. En närmare redovisning av gällande detaljplaner och i planerna angivna ändamål med markanvändningen återfinns i MKB. Den sökta verksamheten strider inte mot detaljplan eller områdesbestämmelse.

Miljö kvalitetsnormer

De miljö kvalitetsnormer rörande luft som kan beröras av utsläppen till luft från den sökta verksamheten är normen för kvävedioxid, svaveldioxid, partiklar och marknära ozon. Den ansökta verksamheten bedöms inte ändra förutsättningarna för att någon av dessa miljö kvalitetsnormer överskrids i SBAB:s närområde.

För recipienten, sjön Östersjön, som är en utvidgning av Kolbäckån, (SE661880-152199) har Vattendlegationen i december 2009 fastställt status och miljö kvalitetsnormer. Den ansökta verksamheten bedöms vare sig försämra nuvarande goda kemiska ytvattenstatus (exkl. kvicksilver) i Östersjön eller förhindra att miljö kvalitetsnormen god kemisk status uppnås år 2015. Den bedöms heller inte ha någon betydelse för möjligheten att uppnå God ekologisk status.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Västmanlands län har lämnat följande synpunkter.

Kontroll av villkor

Länsstyrelsen anser att det tydligt ska framgå av ett tillstånd vilka mätningar/beräkningar som krävs för kontroll av efterlevnaden av de villkor som beslutats för verksamheten. Krav på kontroll (mätmetod och frekvens) bör därför preciseras i de villkor som innehåller begränsningsvärden. Detta bör justeras för de av bolaget föreslagna villkoren nr. 2, 3, 5, 8, 9 och 10.

Utsläpp till luft*Stoft*

Länsstyrelsen anser att det tydligt bör framgå av tillståndet att den utgående luften ska renas i textilt spärfilter. Länsstyrelsen godtar slutligen bolagets förslag att detta genomförs inom två år efter lagkraftvunnen dom. Länsstyrelsen anser vidare att villkorade halter i utgående luft ska gälla utan undantag och att begreppet "normal drift" bör strykas i villkoret.

Utsläpp till vatten

Länsstyrelsen anser att halter och mängder i villkor om utsläpp från neutraliseringsanläggningen bör anpassas efter förväntade utsläpp. Länsstyrelsen anser också att pH i utgående vatten från neutraliseringsanläggningen bör regleras i villkoret.

Buller

Tillsynsmyndigheten bör ges möjlighet att ställa krav på kontroll av bullernivåer från verksamheten enligt följande. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller annars efter beslut av tillsynsmyndigheten. Kontroll ska ske med hjälp av närfältsmätningar och beräkningar alternativt immissionsmätningar. Mätning av buller och bestämning av

ekvivalent ljudnivå dB(A) ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer.

Länsstyrelsen anser att bullernivåerna ska gälla som begränsningsvärden. Sista stycket i bolagets villkorsförslag bör därför strykas.

Förorenad mark

Länsstyrelsen anser att följande villkor bör föreskrivas för verksamheten.

Arbeten i mark får inte genomföras utan att tillsynsmyndigheten haft möjlighet att ta ställning till behovet av efterbehandlingsåtgärder.

BEMÖTANDE

Kontroll av villkor

Bolaget delar inte länsstyrelsens uppfattning att varje villkor som innehåller ett värde av något slag också ska innehålla en uttömmande reglering av hur det villkoret ska kontrolleras och följas upp.

Villkor 3

Bolaget delar inte länsstyrelsens uppfattning att ordet *normal* ska strykas ur villkoret utan anser att normal drift avser en ostörd drift som refererar till en anläggnings typiska prestanda och BREF-värden.

Buller

Bolaget vidhåller sitt villkorsförslag.

Förorenad mark

Bolaget bestrider villkor för arbeten i mark.

Utsläpp av stoft

Det är bolagets avsikt att installera ett textilt spärrfilter om det skulle bli följden av prövningen. Installationen kan ske så snart som möjligt efter det att domen har vunnit laga kraft, dock senast 2 år därefter.

Utsläpp till vatten

Om rätten finner det påkallat med ett villkor för pH i utgående vatten från neutraliseringsanläggningen till Västra Fällan är Bolaget berett att godta ett villkor som är bestämt som ett intervall mellan 6,5-10.

MÅLETS HANDLÄGGNING

Målet har avgjorts efter huvudförhandling den 29 oktober 2014.

DOMSKÄL**Miljökonsekvensbeskrivning**

Mark- och miljödomstolen anser att bolagets miljökonsekvensbeskrivning uppfyller de krav som kan ställas med stöd av 6 kap. miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas.

Tillåtlighet

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att länsstyrelsen i Västmanlands län har tillstyrkt att tillstånd lämnas till den sökta verksamheten. Vissa synpunkter har dock framförts om kontroll av verksamheten, stoftutsläpp från blästring, utgående vatten från neutraliseringsanläggningen och förorenad mark.

Bolaget har anfört att verksamheten i Surahammar har bedrivits på platsen under mycket lång tid. Bolagets anläggningar representerar ett mycket stort ekonomiskt värde och en flyttning till annan plats bedöms inte vara vare sig praktiskt eller ekonomiskt möjlig. Bolagets bedömning är att nuvarande lokalisering uppfyller såväl miljömässiga som produktions- och drifttekniska krav och att en flyttning till annan plats inte heller är möjlig. För delar av bolagets industriområde finns en byggnadsplan antagen 1980 som reglerar bl.a. omfattningen av byggrätter och

skydd för värdefull bebyggelse. Industriområdet upplåts för tyngre industriverksamhet. Bolagets påverkan på närliggande skyddade områden bedöms som acceptabla. Mot bakgrund av vad bolaget har redovisat i ansökan gör Mark- och miljödomstolen bedömningen att verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt att verksamheten är förenlig med gällande planer.

Bolaget har redovisat att den ansökta verksamheten inte förväntas ha någon betydelse för förutsättningarna för att i närområdet till bolagets anläggning innehålla gällande miljö kvalitetsnormer för luft. Inte heller bedöms den ansökta verksamheten ha någon betydelse för möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormen God ekologisk status år 2021 eller försämlra nuvarande goda kemiska ytvattenstatus (exkl. kvicksilver) i recipienten Östersjön eller hindra att miljö kvalitetsnormen God kemisk status uppnås 2015. Domstolen delar bolagets bedömning att det inte föreligger någon risk för att den ansökta verksamheten bidrar till att någon aktuell miljö kvalitetsnorm kommer att överskridas.

Den ansökta verksamheten är en industriutsläppsanläggning enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) och 16 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251). Industriutsläppsförordningen trädde ikraft den 18 juni 2013. Verksamheten vid Surahammars Bruk omfattas av förordningen genom betningen. Några BAT slutsatser har ännu inte fastställts. Det BREF dokument som är aktuellt för den sökta verksamheten är ”Ferrous Metals Processing Industry” (2001). Bolaget har utifrån detta dokument redovisat hur verksamheten förhåller sig till BAT. Domstolen finner att den ansökta verksamheten överensstämmer med BAT enligt det aktuella BREF dokumentet.

Sammanfattningsvis anser domstolen att den ansökta verksamheten, under förutsättning att föreskrivna villkor följs, är förenlig med miljöbalkens 1 och 2 kap. De av bolaget redovisade skyddsåtgärderna är även sådana att de får anses tillräckliga för att förhindra att olägenheter uppkommer i omgivningen. Tillstånd bör därför kunna ges med de villkor som framgår av domslutet.

Bolaget har vid huvudförhandlingen anfört att det inte har någon erinran mot att domstolen föreskriver att det tidigare gällande tillståndet inte längre ska gälla när det nya tillståndet tas i anspråk. Det framstår i förtydligande syfte som lämpligt med en sådan föreskrift. Eftersom det inte fordras någon särskild rättshandling från bolagets sida för ianspråktagande av det nya tillståndet, får detta anses ske de facto när domen i målet vinner laga kraft, för det fall verksamheten då fortfarande bedrivs, eller när verksamheten efter denna tidpunkt i förekommande fall återupptas.

Villkor m.m.

Utsläpp till luft

Villkor 2. Utsläpp till luft från syraskrubber

Bolagets förslag till villkor om utsläpp till luft av svavelsyra, H₂SO₄, från syraskrubbern i sträcka 11 är formulerat som ett funktionsvillkor som anger hur skrubbern ska drivas och underhållas. Bolaget har angivit att tre mätningar har genomförts under de senaste åren (2003, 2007 och 2010) varvid halter <5 mg/m³ har uppmätts. Bolaget anger vidare att vid en högre belastning (flöde) vid ansökt nivå kan utgående halt komma att öka något. Bedömningen är dock att gällande BAT-nivåer (5-10 mg/m³ tg) kommer att innehållas. Utsläppet vid ansökt verksamhet bedöms uppgå till < 100 kg/år.

Domstolens bedömning

Ett villkor måste vara så utformat att det inte råder någon tvekan om vad som krävs av tillståndshavaren. Det ska gå att objektivt fastställa när en överträdelse har skett. Eftersom de uppmätta halterna klart underskrider 10 mg H₂SO₄/m³ anser domstolen att villkoret kan ges formen av ett utsläppsvillkor med begränsningsvärde, försett med s.k. ventil. Av det föreslagna villkoret framgår inte om utsläppshalten ska gälla som medelvärde under viss tid eller vid mätning och hur villkoret avses bli kontrollerat. Mot bakgrund av vad domstolen angivit ovan om BAT och vägledande

dom från Mark- och miljööverdomstolen den 15 november 2013 i mål M 3695-13 samt det underlag domstolen har i målet bör begränsningsvärdet gälla vid mätning, och kontrollen av villkoret närmare anges i kontrollprogrammet.

Villkor 3 Utsläpp till luft av stoft

Bolaget har även för utsläpp till luft av stoft från befintlig kaskadskrubber efter slungrensning i sträcka 11 föreslagit ett funktionsvillkor. Där anges att skrubbern ska underhållas och skötas så att resthalten kan hållas lägre än 30 mg/m^3 ntg. Vidare anger villkoret att detta ska gälla vid normal drift. I villkoret anges även att den befintliga skrubbern ska ersättas av en ny stoftavskiljare inom två år efter lagakraftvunnen dom och att motsvarande stofthalt ska vara 10 mg/m^3 .

Länsstyrelsen har anfört att det tydligt ska framgå att den utgående luften ska renas i textilt spärrfilter och att villkorade stofthalter i utgående luft ska gälla utan undantag och att begreppet ”normal drift” som bolaget föreslår ska strykas.

Domstolens bedömning

Även detta villkorsförslag är formulerat som ett funktionsvillkor. Stoftutsläppen bör dock villkoras som ett utsläppsvillkor mot bakgrund av vad domstolen angivit ovan (se villkor 2). Domstolen kan konstatera att bolaget har åtagit sig att installera ett textilt spärrfilter eller därmed likvärdig teknik senast två år efter det att det nya tillståndet vunnit laga kraft. Bolaget har vidare angivit att med en sådan åtgärd bedöms stofthalten kunna begränsas till mindre än 10 mg/m^3 vilket innebär att BAT kommer att innehållas. Mätningar av stofthalten efter den befintliga stoftreningen har uppgått till $30,1 \text{ mg/m}^3$ (2007) och 26 mg/m^3 i medeltal (2013). Med hänvisning till att ytterligare mätunderlag saknas bör stofthalten inte överskrida 30 mg/m^3 vid mätning. Mot bakgrund av vad som anges ovan om BAT samt Mark- och miljööverdomstolens praxis bör stoftvillkor föreskrivas i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Utsläpp till vatten***Villkor 4. Utsläpp av permeat från ultrafilteranläggningen***

Av ansökan framgår att det i ultrafilteranläggningen behandlas förbrukade emulsioner från kallvalsverket samt förbrukat spolvatten och rengöringsvatten vid avfettningen från värmebehandling Sträcka 12 och 32. Permeatet pumpas sedan ut till det kommunala spillvattennätet. Med anledning av en anmälan från bolaget om installation av ultrafilter meddelade Länsstyrelsen i Västmanlands län beslut den 22 december 2004 och föreskrev följande försiktighetsmått. ”Utgående vatten från ultrafilter får som riktvärde räknat som månadsmedelvärde innehålla högst 5 mg/l opolära alifatiska kolväten samt 50 mg/l totalt kolväten. pH i utgående vatten skall som riktvärde ligga i intervallet 6,5-9. Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids mer än tillfälligt, skall föranleda att åtgärder vidtas för att förhindra att överskridandet upprepas”.

Domstolens bedömning

Domstolen anser att mot bakgrund av vad som gällt hittills bör utgående vatten vid behov pH-justeras så att intervallet 6,5-9 kan innehållas och halten mineralolja, (opolära alifatiska kolväten) inte överstiga 5 mg/l som månadsmedelvärde. Den föreslagna s.k. ventilen bedöms inte motiverad eftersom halten mineralolja gäller som månadsmedelvärde och därför bör kunna innehållas utan undantag. Kontroll av utsläppen bör närmare anges i kontrollprogrammet.

Villkor 5. Utsläpp från neutraliseringsanläggningen

För behandling av spolvatten och förbrukade betbad från sträcka 11 finns en neutraliseringsanläggning. Bolaget har föreslagit villkor för utsläpp från neutraliseringsanläggningen för krom, nickel och mangan. Föroreningshalterna ska mätas som månadsmedelvärdet och villkoret ska anses uppfyllt även om haltnivåerna överskrids vid som mest två tillfällen per år. Länsstyrelsen anser att halter och mängder bör anpassas efter förväntade utsläpp och att även pH bör regleras i villkoret. Bolaget har angivit att pH i sig inte har någon miljöpåverkan och att de villkor som föreslås för metaller säkerställer god reningsförmåga. Dock

anges att om rätten skulle finna det påkallat med ett pH villkor är bolaget berett att godta ett villkor om pH 6,5-10.

Bolaget anger vidare att i dagsläget sänds förbrukade betbad för externt omhändertagande. Bolaget anger dock att möjligheten till egen behandling betbad i neutraliseringsanläggningen ingår i ansökan då det inte kan uteslutas att baden i den framtida verksamheten måste behandlas i den egna neutraliseringsanläggningen. Bolaget anger även att vid tillverkning av GO-plåt genereras ett vatten/slam som innehåller aluminium och fosfor. Den slutliga hanteringen av detta är inte fastställd, ett alternativ är att behandla detta vatten i neutraliseringsanläggningen. Halten fosfor till recipienten Kolbäcksån kan då maximalt uppgå till 0,2 mg/l och uppgå till 10 kg per år. Tillverkning av GO-plåt kan även ge upphov till utsläpp av aluminium till neutraliseringsanläggningen. Även vid tillverkning av icke-orienterad plåt tillförs aluminium. Utsläpp av aluminium från neutraliseringsanläggningen bedöms vid ansökt verksamhet uppgå till maximalt 225 kg/år motsvarande en genomsnittshalt på 1,1 mg Al/l. Vid tillverkning av GO-plåt används borax motsvarande 35 kg bor/år. Av denna mängd kommer maximalt 26 kg bor årligen att säljas externt, skickas på extern destruktion eller behandlas i neutraliseringsanläggningen, avvattnas i filterpressen och slutligen läggas på deponi.

Domstolens bedömning

Det kan konstateras att det föreligger stora marginaler mellan föreslagna villkor och de årliga utsläppsmängderna för ansökt verksamhet, vilka beräknas uppgå till < 5 kg för krom och nickel och < 25 kg för mangan. Halterna har med god marginal underskridit de halter som bolaget har föreslagit som villkor. Bolaget har angivit att halterna kan förväntas bli något högre vid ansökt verksamhet som en följd av den ökade belastningen på anläggningen, men eftersom hanterade mängder väl understiger dimensionerat flöde för anläggningen även i ansökt verksamhet bedömer Mark- och miljödomstolen denna ökning vara av mindre betydelse. Domstolen anser därför att utsläppsmängderna bör skärpas. BAT för de aktuella parametrarna ligger enligt bolaget väl under redovisade nivåer. Domstolen anser

således att bolaget bör ha förutsättningar att innehålla de halter som domstolen föreskriver, och att det inte finns behov av att tillåta undantag, s.k. ventil.

Bolaget har angivit att slutjustering sker av pH dels till ca 9,0 -10,0 dels till ca 9,0 - 9,5 (i två olika buffertbassänger). Det har dock inte redovisats pH-värden i utsläpp från neutraliseringsanläggningen. Från neutraliseringsanläggningen avleds vattnet till Västra Fällan, och pH-mätningar i utgående vatten från Västra Fällan varierar mellan 6,3 och 9. Domstolen anser därför att det saknas underlag för att i nuläget föreskriva pH-värde enligt länsstyrelsens förslag.

Domstolen anser såvitt gäller pH att det bör delegeras till tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva ytterligare villkor för utsläpp från neutraliseringsanläggningen. Se Delegationer, D2.

Buller

Villkor 6. Buller

Bolagets förslag till bullervillkor innebär att 50 dBA ekvivalent ljudnivå ska gälla dagtid kl. 07-18.00, dvs. även dagtid söndag och helgdag. Vidare föreslås att vissa överskridanden kan ske och att åtgärder därefter ska vidtas, s.k. åtgärdsvillkor.

Länsstyrelsen har anfört att villkoret ska utformas så att det framgår att kontroll ska ske inte bara efter ändringar utan även när tillsynsmyndigheten så beslutar. Vidare anser länsstyrelsen att det bör framgå att Naturvårdsverkets råd och riktlinjer om mätning och bestämning av ekvivalentnivå ska följas samt att bullervärdena ska gälla som begränsningsvärden utan möjlighet till överskridanden. Bolaget har motsatt sig detta.

Domstolens bedömning

Enligt Naturvårdsverkets vägledning om riktvärden för externt industribuller bör 45 dBA ekvivalent ljudnivå gälla dagtid under söndag och helgdag. Enligt den bullerutredning som bolaget har redovisat är det totala ljudbidraget under dagtid, om samtliga källor skulle vara i drift samtidigt, beräknat till 48 dBA vid närmaste

bostäder. Det anges dock att då det inte är sannolikt att alla källor är i drift samtidigt antas den ekvivalenta ljudnivån i realiteten vara betydligt lägre. De bullerkällor som gav upphov till de högsta bidraget till ljudnivån var portfläkt 1 och en dieseltruck som hanterade råmaterial. Det anges även i bullerutredningen att den skrothantering som sker utomhus enligt uppgift ska upphöra inom kort, varför denna verksamhet inte ingått i utredningen. Domstolen antar därför att skrothanteringen utomhus redan har upphört. Bolaget har vidare anfört att det kan finnas risk för att ljudnivåerna ökar vid förändrad verksamhet. Vid förändringar i ansökt verksamhet kommer dock ljudkrav att ställas vid upphandling av ny produktionsutrustning. Domstolen gör därför bedömningen att 45 dBA bör kunna innehållas under dagtid söndag och helgdag. Det bör även vara möjligt att vid överskridande åtgärda de utpekade störningskällorna. De angivna ljudnivåerna bör gälla som begränsningsvärden med en s.k. ventil enligt vad som framgår av domslutet. Domstolen instämmer vidare i länsstyrelsens synpunkter om kontroll av bullernivåer.

Kontroll

Villkor 8 Kontrollprogram

Länsstyrelsen har angivit att det tydligt ska framgå av ett tillstånd vilka mätningar/beräkningar som krävs för kontroll av efterlevnaden av de villkor som beslutats för verksamheten och att mätmetod och mätfrekvens bör preciseras i ett antal av bolagets förslag till villkor. Bolaget har bestritt detta och anfört att närmare precisering av kontrollen med fördel regleras i bolagets egenkontrollsystem eller i kontrollprogram.

Domstolen har i enlighet med praxis preciserat hur kontrollen ska utföras i de villkor där detta är aktuellt. I övrigt föreskrivs ett sedvanligt villkor om kontrollprogram som framgår av domslutet (villkor 8).

Övriga villkor

Domstolen har justerat det allmänna villkoret (villkor 1) och villkoret om kemikalie- och avfallshantering (villkor 7) i förhållande till bolagets förslag i enlighet med sedvanliga formuleringar och praxis.

Energihushållning

Enligt 3 § lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag ska vissa företag som där betecknas som stora företag göra en energikartläggning senast den 5 december 2015 och därefter minst vart fjärde år efter den föregående kartläggningen. Av förarbetena till lagen framgår att det sannolikt kommer att bli Energimyndigheten som kommer att få uppdraget att utöva tillsyn över att lagen och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen följs. Det är dock vid domstolens prövning oklart om SBAB kommer att omfattas av lagens tillämpningsområde.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den verksamhet som tillståndsansökningen gäller är mycket energiintensiv och att den totala energianvändningen uppgår till 278 600 MWh för sökt verksamhet, något som i sig talar för att bolaget lämpligen regelbundet bör redovisa hur bolaget uppfyller sin skyldighet enligt 2 kap. 5 § miljöbalken att bl.a. hushålla med energi. För det fall bolaget kommer att omfattas av kartläggningsskyldighet enligt energihushållningslagen framstår det dock som onödigt betungande för bolaget att som villkor för tillståndet föreskriva särskilda villkor om en energihushållningsplan för verksamheten. Det bör därför inte ske. Mark- och miljödomstolen finner emellertid anledning anmärka att tillsynsmyndigheten för verksamheten har möjlighet att, oavsett huruvida någon sådan befogenhet har delegerats till myndigheten i denna dom, med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken besluta om de förelägganden m.m. som behövs för att det ska kunna konstateras att bolaget följer 2 kap. 5 § miljöbalken.

Uppskjuten fråga

U1 Utsläpp till luft av VOC

Bolaget har slutligen föreslagit ett villkor om att de sammanlagda utsläppen till luft av organiska lösningsmedel från bandlackeringen inte får överstiga 44 ton per år.

Bolaget utredde möjligheten att minska utsläppen av VOC (flyktiga organiska ämnen) 1998. Denna utredning har därefter reviderats 2013 och 2014 bl.a. vad gäller kostnadsberäkningarna. I utredningen 1998 anges att den är av övergripande karaktär, varför det saknas en hel del viktig information för att definitivt avgöra behandlingsbarhet och kostnader. Exempel härpå är att förekommande organiska föreningar i avgasen endast är kvalitativt bestämda vid ett enda tillfälle och att det således saknas information om absoluta koncentrationer samt variationer med exempelvis olika lacktyper samt att det inte är fullständigt utrett vilka möjligheter som finns att reducera aktuella gasflöden utan att äventyra säkerheten.

Den reviderade kostnadsberäkningen 2013 avser två alternativ, Alt. I Behandling av hela gasflödet och Alt. II Behandling av ett delflöde (lackpåläggning och torkzoner). För Alt I uppgår den specifika kostnaden till 148 kr/kg avskild VOC och för Alt. II 90 kr/kg avskild VOC. Bägge alternativen avser sökt produktion, regenerativ förbränningsväxlare, avskrivningstid 15 år och kalkylränta 10 % samt en ökning av driftkostnaden med 3 % per år. Använd mängd VOC beräknas till 44 ton per år. Vid Alt I reduceras utsläppet till 12 ton VOC per år och vid Alt II reduceras utsläppet till 27,4 ton.

Vid den senaste kostnadsberäkningen som avser Alt II. reviderades avskrivningstid och kalkylränta till 10 år och 7 % kalkylränta samt bl.a. uppräkningskostnad och antaganden om mängd lösningsmedel som kan avskiljas. Slutligen anges att den specifika kostnaden nu beräknas till 165 kr/kg avskild VOC. VOC-utsläppen beräknas minska med 11 ton baserat på 70 % systemverkningsgrad. Bolaget har slutligen som en generell bedömning angivit kostnader mellan 150 och 250 kr/kg avskilt VOC.

Domstolens bedömning

Domstolen finner att utredningen från 1998, trots de revideringar som har gjorts, har sådana brister att den inte kan ligga till grund för bedömning av om det är ekonomiskt rimligt att installera rening för att minska VOC utsläppen från bandlackeringen. De specifika kostnader som bolaget har redovisat ligger i närheten av den kostnad som Mark- och miljööverdomstolen, dom den 5 april 2005 i mål M 8010-99, bedömt som skälig, 50 -100 kr (60-120 kr vid uppräknning till 2014 års penningvärde). Även denna omständighet bidrar till att domstolen anser att bolaget bör utreda frågan vidare så som föreskrivs i domslutet (U1).

Utredningsvillkor som inte har samband med den uppskjutna frågan

U2 Dagvattenhantering

Bolaget föreslår villkor om att dagvatten som fångas upp och är förorenat av olja ska genomgå oljeavskiljning i Västra Fällan.

Avloppsvattenhanteringen redovisas i en konsultrapport (SWECO 2013). Av denna framgår att dagvattensystemet inom industriområdet är förhållandevis komplext både vad gäller avrinningsområden och tillförda vattentyper. Uppskattningsvis går ca 75 % av den totala dagvattenmängden via Västra Fällan till recipienten Östersjön och resterande del direkt till Östersjön via Västra Avloppet. Den totalt avledda dagvattenmängden, inklusive grund- och dräneringsvatten, har beräknats till ca 0,1 Mm³/år. Västra Fällan utgörs av en jorddamm, som tjänar som utjämnings- och sedimenteringsanläggning. Till Västra Fällan leds även andra typer av avloppsvatten.

Domstolens bedömning

Domstolen kan konstatera att dagvattensystemet inom industriområdet är komplext vad gäller avrinningsområden och tillförda vattentyper. Bolagets förslag till villkor innebär att om dagvattnen som samlas upp är förorenat av olja så ska det avledas till

Västra Fällan. Det är dock oklart om allt vatten som är förorenat av olja samlas upp och vilken grad av oljeavskiljning som sker i Västra Fällan. Bolaget har även angivit att en mindre del av tillfört dagvatten, ca 25 % av den totala mängden dagvatten släpps ut via Västra Avloppet. Bolaget har angivit att föroreningshalten i detta utsläpp är låg, med undantag av kopparhalten men detta förklaras enligt bolaget eventuellt av att kopparledningar och liknande förekommer i anläggningen. Västra Fällan fungerar enligt vattenutredningen som en utjämnings- och sedimentationsdamm. Förorenat dagvatten behandlas alltså inte i någon konventionell oljeavskiljare.

Domstolen anser att frågan om hantering av förorenat dagvatten bör hanteras samlat och att lämplig hantering bör utredas av bolaget. Utredningen bör ges in till tillsynsmyndigheten senast 1 år efter att domen har vunnit laga kraft. Vidare meddelar domstolen provisoriska föreskrifter, P2, enligt domslutet. Därutöver delegeras till tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva lämpliga villkor för dagvattenhanteringen. Se Delegationer, D1.

U3. Risk för olyckor

Bolaget har under 2009-2010 genomfört en riskinventering av de lagrade kemikalier som finns på området. Bolaget har bedömt att riskerna generellt i bolagets verksamhet är låga och inga oacceptabla risker har identifierats. Företagets gasolhantering omfattas av Seveso II-direktivet lägre kravnivå (200 ton). En kvantitativ riskanalys har genomförts för gasolhanteringen 2013. Denna visar att individ – och samhällsriskerna är acceptabla enligt vedertagna kriterier. Det anges även att lastningen av gasol från lastbil troligen kommer att upphöra vilket bedöms minska riskbilden kopplat till gasolhanteringen och därmed hela verksamhetens riskbild. De förändringar som planeras vid ansökt verksamhet och som har betydelse för riskbilden gäller hantering av gasol och ammoniak. Mängden förbrukad gasol kommer att öka vilket innebär fler leveranser av gasol kommer att ske eftersom samtidig lagervolym ska förbli densamma. Det gäller främst lossningsoperationen. Bolaget bedömer dock att med befintliga skyddsåtgärder kommer detta endast att medföra en marginell ökning av risknivån.

Vid eventuellt införande av nitrering av GO-plåt kommer ammoniak att tillkomma som beaktansvärd kemikalie ur riskperspektiv. Ett lager för ca 1 ton gasformig ammoniak kommer att behöva uppföras. Denna typ av verksamhet sker redan vid ett systerbolag och det finns goda möjligheter till att införandet av denna kemikalie kommer grundas på ett erfarenhetsutbyte baserat på lärdomar och god praxis. Detta bedöms av bolaget minska riskbilden jämfört med om tillverkningen vore obeprövad. Bolaget gör vidare bedömningen att de skydds- och förebyggande åtgärder som kommer att vidtas kommer att vara tillräckliga för att säkert kunna minimera konsekvenserna av eventuella ammoniakutsläpp.

Domstolens bedömning

I MKB:n, kapitlet Risk för olyckor, anges att ÅF har sammanfattat de huvudsakliga risker som kringgärdar verksamheten baserat på ett underlag omfattande relevanta styrdokument och riskanalyser från bolaget. Bedömning och värdering av risker har gjorts av bolaget utan ÅFs inblandning. Fokus har främst varit allvarliga kemikalieolyckor och platser där stora volymer kemikalier eller miljöfarliga ämnen hanteras.

I och med tillkomsten av Sevesolagstiftningen infördes en ändring i miljöbalkens 22 kapitel 25 § om innehållet i tillstånd. Ändringen innebär ett tillägg att en dom eller ett beslut om tillstånd ska innehålla de villkor som behövs för att förebygga allvarliga kemikalieolyckor och begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön. Domstolen föreskriver därför utredningsvillkor i denna fråga med delegation till tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva närmare villkor.

Övriga frågor

Hantering av metallhydroxidslam och blästringsrester

Bolaget föreslår ett villkor om att det kontinuerligt ska följa utvecklingen av alternativa metoder för om-händertagande av metallhydroxidslam och

blästringrester i syfte att minska behovet av deponering samt förbättra resurshushållningen.

Domstolen bedömer att bolagets förslag följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Det behöver därför inte föreskrivas som ett särskilt villkor utan kan istället noteras som ett åtagande från bolaget.

Kylvatten

Huvuddelen av kylvattnet avleds till recipient via Västra Fällan. En mindre mängd kylvatten leds direkt till recipient via Västra Avloppet. Den totala kylvattenmängden är vid nuvarande verksamhet ca 1,6 Mm³/år och bedöms öka till nivån 2,2 Mm³/år vid ansökt verksamhet. En möjlighet finns dock att kylvattenflödet ökar till 5 Mm³/år om ytterligare kylvattenpump behöver tas i drift. En viss temperaturökning sker i recipienten Östersjön vid utsläpp av kylvatten och varierar beroende på vattenföringen mellan 0,12 -1,42 grader C.

Domstolen kan konstatera att bolaget vid ökad produktion avser att följa temperaturen i utgående kylvatten och anpassa kylvattenflödet därefter. Domstolen anser dock att kontrollprogrammet bör omfatta kontroll av temperaturökningen i recipienten. Bl.a. bör temperaturhöjningen i recipienten mätas regelbundet vid medel-, medellåg- och lågvattenföring.

Substitution

Bolaget har föreslagit ett villkor om att utsläppet av organiska lösningsmedel från bandlackeringen ska minimeras genom att i största möjliga utsträckning välja lacker med enbart vatten som lösningsmedel samt genom att följa utvecklingen inom området med målsättningen att successivt minska lösningsmedelsanvändningen generellt och i synnerhet lösningsmedel med dokumenterade negativa miljöeffekter.

Domstolens bedömning

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken omfattar bl.a. den s.k. substitutionsprincipen i 4 § där det anges att alla som bedriver eller avser att bedriva

en verksamhet eller vidta en åtgärd ska undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism. Domstolen anser därför att det inte behövs ett särskilt villkor om detta. Det är dock lämpligt att substitutionsarbetet årligen redovisas i miljörapporten.

Efterbehandling

Länsstyrelsen har anfört att ett särskilt villkor bör föreskrivas om att arbeten i mark inte får genomföras utan att tillsynsmyndigheten har haft möjlighet att ta ställning till behovet av efterbehandlingsåtgärder. Bolaget har bestritt detta och anfört att detta i första hand bör vara en fråga mellan tillsynsmyndigheten och verksamhetsutövaren.

Bolaget har redovisat de markundersökningar som har genomförts inom Surahammars Bruks industriområde. Länsstyrelsen har i skrivelse till bolaget meddelat sin bedömning om riskklassning av marken inom området. I skrivelsen angavs att i samband med markarbeten inom området, underlaget kommer att behöva beaktas och att kompletterande undersökningar och/eller åtgärder kan bli aktuella. Vidare angavs att tillsynsmyndigheten behöver kontaktas inför alla typer av markarbeten. Bolaget anser inte att ett villkor enligt länsstyrelsens förslag bör föreskrivas i domen utan att behovet av att anmäla markarbeten i första hand bör vara en fråga mellan tillsynsmyndigheten och bolaget.

Domstolens bedömning

Domstolen konstaterar att markundersökningar har genomförts och att länsstyrelsen har agerat tillsynsvägen och riskklassat marken inom Surahammars industriområde och även genom skrivelse föreskrivit vissa skyddsåtgärder. Domstolen finner därför att denna fråga även fortsättningsvis kan hanteras inom ramen för tillsynen och att bolaget har att följa tillsynsmyndighetens meddelade skyddsåtgärder som bl.a. omfattar att tillsynsmyndigheten ska kontaktas inför markarbeten.

Delegationer

Enligt 22 kap. 25 § tredje stycket får domstolen överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta villkor av mindre betydelse. Domstolen gör bedömningen att följande frågor kan delegeras till tillsynsmyndigheten att besluta om.

Kondensat från indunstning av lackspill (D2)

I ansökan anges att lackspill från bandlackeringen behandlas i en vacuum-indunstare. Kondensatet samlas upp och en del av detta återanvänds för rengöring av lackmaskinerna, medan resten avleds till kommunens spillvattenledning. Vid sökt verksamhet bedöms 130 ton lack/år behöva indunstas, medan ca 100 m³ kondensat/år kommer att avledas till spillvattennätet. Resten skickas till extern mottagare som farligt avfall. Avledning till spillvattennätet har medgivits av kommunen under förutsättning att reducering av utsläppen ska genomföras så långt som möjligt och att utsläppen ska övervakas genom uppföljande provtagning och resultaten ska kommuniceras med huvudman. Inga utsläppsvärden finns dock angivna av kommunen. Kondensatet provtas normalt inte före utsläpp till spillvattennätet, analyser finns från en kontroll 2010. Baserat på denna kontroll anges att kondensatet innehåller tämligen höga halter av organiskt material (flyktiga ämnen i de lackrester som indunstas) medan metallhalterna är låga. Oljeföreningar har inte analyserats men bedöms kvarhållas i koncentratet.

Domstolen konstaterar att det inte finns några utsläpps begränsningar från kommunen, som är huvudman för avloppsreningsverket. Domstolen anser därför att det bör delegeras till tillsynsmyndigheten att vid behov meddela villkor om utsläpp av kondensat från indunstning av lackspill till spillvattennätet.

Övrig delegation

Övrig delegation framgår av domslutet.

Verkställighetsförordnande

Tillståndet gäller befintlig verksamhet samt möjlighet till utökning av denna i visst, begränsat avseende. Det finns därför skäl att meddela verkställighetsförordnande i enlighet med bolagets ansökan.

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Åke Söderlind, ordförande, och tekniska rådet Gisela Köthnig samt de särskilda ledamöterna Torbjörn Holmgren och Richard Almgren.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 8 januari 2015.